

Cenaclul dramaturgilor

(6)

În lectură :

„NOAPTEA E PAROHIA MEA“

de Al. Sever

În fotografia: autorul piesei, Al. Sever; câțiva dintre actorii care au asigurat lectura ; auditoriul.

ca un erudit, cu voluptatea documentului istoric și psihologic.

Pentru el, document istoric nu este alt evenimentul, cât omul implicat în el, omul, ca purtător al binelui sau al răului.

Așa a fost gândită și creată și această frescă a ascensiunii și prăbușirii hitlerismului intitulată **Noaptea e parohia mea**. Lucrarea fiind concepută în dimensiuni prea mari pentru o audiere integrală în răstimpul unei ședințe de cenaclu, autorul a selectat, în acest scop, doar câteva fragmente pe care le-a crezut edificatoare. Lectura acestora a fost asigurată de o echipă de actori ai Teatrului Giulești, sub conducerea regizoarei Geta Vlad.

În condițiile în care, pe diferite meridiane occidentale, grupuri, ba chiar partide indică o recrudescență a pericolului fascist, apariția la noi a unei scrieri literare destinate să evoce, în lumina crudă a realităților și exclusiv cu mijloacele realismului, faptele întunecate și personalitatea destructivă a fűhrerului nazist — ce-și mai aruncă, încă și azi, umbra peste generații — este nu numai un act de conștiință, dar și unul de trezire a conștiințelor.

Scrierea lui Alexandru Sever amintește, prin bogăția documentară, prin metodă, prin adâncimea meditației filozofice asupra istoriei, prin calitatea replicii, o altă operă excepțională a literaturii noastre moderne: **Danton** al lui Camil Petrescu. Scrisă oarecum în alt registru, dar păstrând aceeași finalitate estetică. Lucrarea lui Sever apasă asupra aspectelor negre, antiumane, ale politicii extremist-reacționare, care se instăpânește prin teroare; aceasta, spre deosebire de drama lui Camil Petrescu, care valorifică sensurile, direcțiile și problematica unei revoluții democratice.

Metoda politică a lui Hitler — și a hitlerismului — de a guverna se baza pe stîmirea echivocului și confuziei, iar teroarea era, la el, și instrument, și expresie a urii față de om; dar și revers al orgoliului puterii, ce se autosatisfăce și se exercită nestingherit de vreo normă sau lege morală. Așa ajunge „eroul”, într-adevăr, dincolo de bine și rău, dar în rîndul monștrilor. O asemenea personalitate monstruoasă, Al. Sever o prezintă, cum am spus, utilizînd documentele vremii și cronicii, iar pe planul artei, mijloacele realismului. Minuția documentară duce, ca și la Camil Petrescu, și după expresia acestuia, nu atît la o dramă istorică, cît la o reconstituire dramatică a istoriei, în

care personajele apar grotești prin însăși firea lor; sau, mai bine zis, sînt ele însele, ca prototipuri, niște personaje dintr-o dramă a vieții.

Am putea socoti scriitura lui Sever, ca o încercare de a reconcilia realismul și expresionismul într-o sinteză nouă; nu ne putem pronunța, însă, asupra reușitei ei după lectura cîtorva fragmente, deși acestea au fost de natură să sugereze valoarea — și literară, și politică — a întregii lucrări. Socolim că, din același motiv, opiniile formulate de unii vorbitori (Eugen Șerbănescu, Eugenia Busuioceanu și alții) au fost oarecum îndreptățite. După cum socotim ca legitimă, atitudinea de prudentă evaluare estetică a lui Radu Albală, pentru care Hitler al lui Al. Sever, așa cum a fost, fragmentar, prezentat, pare că-și proiectează conturul în linia cu totul originală, deosebite de cele în care Brecht l-a conceput pe Arturo Ui, iar Chaplin, pe Dictatorul său. Girul valorii a fost acordat, însă, fără rezerve, de către președintele cenaclului, Radu Popescu, care a avut șansa unei lecturi integrale și care, în cuvîntul de deschidere a lucrărilor Cenaclului, și-a exprimat convingerea că, prin **Noaptea e parohia mea**, ne aflăm în fața unei piese de importanță universală.

C.R.M.

telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“

Următoarele premiere ale Teatrului Național din Craiova (care a prezentat pînă acum Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă de Horia Lovinescu și Hoțul de vulturi de D. R. Popescu) sînt tot două piese românești actuale: Ordinatorul de Paul Everac, în regia Valentiniei Balogh, și Anticamera de Mihai Dușescu, în regia Getei Tomescu. Iată un Teatru Național care, după o bună tradiție, își onorează titulatura, cel puțin în ceea ce privește dramaturgia originală. ● De la Botoșani aflăm că Teatrul „Mihai Eminescu“ a omagiat memoria lui Nicolae Iorga, prezentînd

spectacolul-lectură Noaptea ultimelor gînduri de Virgil Stoenescu. ● Ce e nou la Petroșani? După ce a prezentat În căutarea sensului pierdut de Ion Băieșu, Teatrul „Valea Jiului“, care, între timp, a pierdut trei regizori și cîțiva tineri actori, își caută sensul, și prezintă publicului Misterioasa convorbire telefonică de Virgil Stoenescu, în regia lui Constantin Dinischiotu și scenografia lui Mugur Pascu, și Tache, Ianke și Cadîr de Victor Ion Popa, în regia lui Marcel Șoma și scenografia lui Nicolae Gheorghe și Marcel Șoma. ● Am citit în „Scînteia“ din 7 decembrie 1980 o notă intitulată Comentarii

la afișul teatral și semnată de Natalia Stancu, în care se analizează frecvența programării piesei românești în repertoriul săptămînal. Rezultă că, cităm, „în ansamblu, pe scenele Capitalei domină piesele străine și reprezentațiile cu asemenea piese“.

Foarte interesantele observații cuprinse în această notă cu puternice accente critice ne-au sugerat o analiză mai profundă a situației semnificate, pe care o vom publica, la rîndul nostru, cît de curînd. Incluzînd, de bună seamă, și spectacolele prezentate de teatrele Capitalei în turnee și deplasări. ●